

C: H.B. Scheeringa

T: 0545-250 250

E: info@gemeenteberkelland.nl

Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Gemeenteraad gemeente Berkelland

Zaaknummer : 64001
Onderwerp : Stand van zaken LEADER
Verzonden : 20 JULI 2020

Geachte leden van de raad,

Hierbij informeren wij u over LEADER. We gaan kort in op LEADER in de huidige periode en we kijken vooruit, naar een volgende periode.

LEADER Achterhoek

LEADER maakt onderdeel uit van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP). Alhoewel het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) loopt van 2014-2020, heeft de provincie Gelderland de Achterhoek voor de periode 2015-2022 de Leaderstatus verleend. Tot dan kunnen projecten financieel afrekenen. De reden voor de toekenning van de LEADER-status was dat de Achterhoek in december 2014 door de Rijksoverheid erkend werd als krimpregio. Andere reden was dat Leader één van de financiële pijlers was onder de Uitvoeringsagenda 2020 en bedoeld was om de ambities en majeure projecten van de Uitvoeringsagenda Achterhoek 2020 te realiseren.

In totaliteit is er in de Achterhoek 7 miljoen Euro beschikbaar voor de organisatie en uitvoering van projecten die een bijdrage leveren aan:

- Verbeteren sociale cohesie van het platteland
- Circulaire economie
- Versterken toerisme & recreatie door kwaliteit
- Heerlijkheid Achterhoek (food)
- Samenwerkingsprojecten

Het totale budget is opgebouwd uit 50% Europese middelen en 50 % gemeentelijke cofinanciering. Deelnemende gemeenten binnen LEADER Achterhoek zijn Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Alle gemeenten hebben zich bij aanvang van de periode geconformeerd aan de LEADER werkwijze en hebben elk cofinanciering toegezegd van € 500.000 voor de hele periode (2016-2022).

Uitleg LEADER werkwijze

Formeel hoeft de gemeente niet betrokken te worden bij de beoordeling van LEADER projecten. De LEADER subsidieregeling wordt uitgevoerd door de Lokale Actie groep (LAG). De LAG is een door de provincie ingestelde zelfstandige adviescommissie met een eigen bottom up besluitvormingsproces inclusief uitvoeringsbudget. De LAG bepaalt vervolgens als zelfstandig adviesorgaan welke projecten passen binnen de LEADER subsidieregeling (dus niet de gemeentelijke organisatie). De wijze waarop de projecten geselecteerd worden staat beschreven in de Lokale Ontwikkelingsstrategie <https://www.leaderachterhoek.nl/wp-content/uploads/2019/03/LOS-LEADER-Achterhoek-geactualiseerde-versie-17-1-2019.pdf>. Het is een transparant proces waarbij de inwoners uit het gebied meer zeggenschap hebben dan de publieke partijen. Voor de gemeente Berkelland is Bertus Hesselink aangesteld als lid van de LAG. De LEADER regeling is lastig voor aanvragers. Het proces kenmerkt zich door een grote bureaucratie vanwege strenge voorwaarden en controlesystematiek door RVO. Samen met de provincie heeft de Regio Achterhoek en de LEADER coördinator dit proces makkelijker gemaakt door extra begeleiding en ondersteuning. Inmiddels heeft de provincie extra geld beschikbaar gesteld om aanvragers te ondersteunen bij het indienen van een foutloze aanvraag en het declaratieproces daarna. Hiervoor is een extern bureau Subvice ingeschakeld.

Resultaten tot nu toe

Tot en met 1 juli 2020 zijn er 31 projecten beschikt voor een totaalbedrag van € 2,7 miljoen. Daarbovenop zijn er 6 projecten ter hoogte van € 440.000 ingediend en in behandeling. Er zijn 25 projecten met een positief advies van de LAG die een subsidieaanvraag voorbereiden tot een totaal bedrag van € 1,1 miljoen. In totaal is in de Achterhoek tot nu toe ca € 4,2 miljoen bestemd voor leefbaarheidsprojecten.

LEADER in Berkelland

De komende periode zullen naar verwachting meerdere initiatiefnemers een aanvraag indienen. De gemeente Berkelland kent een aantal aansprekende projecten zoals onder andere Kronenkamp Neede en het Liefdespad in Ruurlo. Daarnaast zijn er ook een aantal Achterhoekbrede projecten gesubsidieerd zoals Pak An, Raken met smaken. Zie bijlage.

In voorbereiding zijnde aanvragen

Naam:	Gevraagde gemeentelijke bijdrage:
1. Herbestemming kath. kerk Rekken	€ 60.000
2. Speel- en beweegpark Beltrum	€ 60.000
3. Kruidenhof te Mallum	€ 60.000
4. Kerkepaden Lochuizen Neede	€ 22.500
5. Zorgerv Berkelland	€ 60.000
Totaal	€262.500

Daarnaast zijn nog twee regionale projecten in voorbereiding, Brekr van stg Brekr, Trots op regionaal vakmanschap van Stg Horecatalentendagen en Silo Art Tour van Stichting De Gruitpoort/ Achterhoek Toerisme/ Cultuur Oost. Daarmee komt het totaal van te verwachten uitgaven in 2020 op: € 282.480. Hieronder lichten we de in voorbereiding zijnde projecten in Berkelland kort toe.

Ad1 Herbestemming katholieke kerk Rekken

Een lokaal comité heeft een plan uitgewerkt om het kerkgebouw te behouden voor de totale Rekkense gemeenschap (ook niet gelovigen). Voor de uitvoering van dit plan zijn aanpassingen noodzakelijk om het gebouw multifunctioneel te gebruiken. Doel van het project is: Versterken en behouden van de mogelijkheden voor ontmoeting, welzijn, zorg, cultuurbeleving en sport door het multifunctioneel maken van de R.K. kerk in Rekken en versterken van de samenwerking tussen organisaties en instellingen in Rekken. De katholieke kerk wil haar plannen zoveel mogelijk in afstemming met het dorpsbrede project Aantrekkelijk Rekken (onderdeel 'accommodatieplan') verder invullen.

Ad2 Speel- en beweegpark Beltrum

Het projectplan (ook wel 4 generatiepark genoemd) beoogt meer dan alleen renovatie van de speeltuin in Beltrum. Het beoogt het gezamenlijk gebruik van de buitenruimte met verschillende doelgroepen (kinderen, ouderen en mensen met een beperking, horeca, toerist etc..) voor ontmoeten, spelen en bewegen. Het bestaande park moet ontsloten worden en rolstoeltoegankelijk worden, zodat ook kinderen met beperkingen en aangepaste vervoermiddelen er zo veel mogelijk gebruik van kunnen maken. Ook voor ouderen uit het naastgelegen verzorgingshuis of vanuit de dagopvang is deze inrichting een kans om van "buiten" te genieten. Er komt een dierenverblijf en een interactief speeltoestel. Er zijn vele partijen bij betrokken en er is veel draagvlak in Beltrum voor het plan.

Ad 3 Het project Kruidenhof te Mallum BIO

De Kruidenhof heeft plannen om te moderniseren en gelijktijdig te verduurzamen. En wil een breder publiek bereiken met het behoud van de bestaande sfeer en beleving en met de steun van de ruim vijftig vrijwilligers die in al die jaren de Kruidenhof hebben gemaakt tot wat het nu is. Zodat de Kruidenhof voorbereid is op de komende 15 tot 20 jaar. Zonder LEADER als gids zou een dergelijk project nooit van de grond komen. Het project Kruidenhof te Mallum BIO valt te onderscheiden in meerdere categorieën van werkzaamheden of activiteiten. Deze sluiten aan op de doelstellingen van het project:

- Verbetering van paden, terrassen en pleintjes;
- Voorzieningen voor jeugdige bezoekers;
- Verbetering van de natuureducatie en -beleving;
- Vernieuwing van de overkapping en pergola's;
- Voorzieningen op het gebied van duurzaamheid.

Ad 4 Kerkepaden Lochuizen Neede

Het project beoogt het aanbieden van een recreatief fietsnetwerk met hierin diverse leuke objecten, met daarin m.n.de historie van het "Needse openluchtbad het Vleer". Daarnaast het aanplanten van groen, met name oude rassen fruitbomen voor zelfpluk in samenwerking met diverse stakeholders, zoals inwoners, het waterschap en kerkepadenwerkgroepen in de omgeving, in eerste instantie met Beltrum en Zieuwent. Verder: het vernieuwen van de poort en herstel duiktoren "oude Zwembad het Vleer"; Zitbanken plaatsen; Slagboom einde pad vernieuwen; Aankleden paden met fruitbomen; Infopanelen; Vernieuwen toplaag bestaande paden; Nieuwe toplaag uitbreiding paden; Onderhoud aan loopbrug "zwembad".

Ad 5 Zorgerf Berkelland

De initiatiefneemster wil een woon-/zorgvoorziening vestigen voor mensen met dementie, op het platteland in de gemeente Berkelland. Simpelweg, omdat dat er niet is. De huidige reguliere verpleeghuizen hebben aangegeven niet te kunnen voldoen aan de vraag van nu en zeker niet voor de toekomst. De zorgerf moet een plek zijn waar men in een levendige, sociale omgeving een zo gewoon mogelijk leven kan voortzetten na de diagnose dementie. Waar men gezien, gehoord en gekend wordt en liefde, aandacht en betrokkenheid voor de bewoners centraal staat. De LEADER-bijdrage is noodzakelijk als cofinanciering, om de binnen- en buiteninrichting van het zorgerf mogelijk te maken.

Verlenging Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2014-2020

Om het platteland van Europa te versterken maakt het Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) sinds 2000 deel uit van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2014-2020. De Nederlandse uitwerking hiervan is het Plattelandsontwikkelingsprogramma Nederland 2014-2020 (POP3). Het huidige plattelandsbeleid moet ervoor zorgen dat landbouwbedrijven innovatiever gaan werken en internationaal kunnen concurreren. Nederland ontvangt van de Commissie ten behoeve van de uitvoering van haar plattelandsontwikkelingsprogramma circa 607 mln. euro aan Europese subsidie uit het Europees Fonds voor de Plattelandsontwikkeling (ELFPO). Een deel daarvan is bestemd voor LEADER. Daarnaast levert de Nederlandse overheid (Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen) een eigen bijdrage aan het programma van minimaal eenzelfde bedrag.

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma Nederland 2014-2020 (POP3) verwoordt de ambitie van Nederland voor de ontwikkeling van het platteland voor de periode 01.01.2014 t/m 31.12.2020. Er is sprake van samenwerking tussen Rijk en provincies. Zij hebben maatregelen geformuleerd die moeten bijdragen aan de versterking van het Nederlandse platteland. Het programma richt zich op vijf thema's:

1. Versterken van innovatie, verduurzaming en concurrentiekracht;
2. Jonge boeren;
3. Natuur en landschap;
4. Verbetering van waterkwaliteit;
5. LEADER

Het huidige GLB is met twee jaar verlengd tot 31 december 2022. De verlenging van de huidige periode heeft geen fundamentele gevolgen voor de uitvoering van de huidige regeling. De huidige GLB-regels blijven van toepassing. Het overgangsrecht zorgt voor de voortzetting van de rechtstreekse betalingen en de financiering van nieuwe projecten in het programma voor plattelandsontwikkeling. De focus in deze zogenoemde transitieperiode ligt op de thema's klimaat, kringlooplandbouw, biodiversiteit/bodem en stikstof. De transitieperiode brengt extra geld mee vanuit Brussel, rijk en provincie. Alleen de huidige leadergebieden komen hiervoor in aanmerking. Het Interprovinciaal overleg (IPO) heeft besloten welke Leadergebieden extra budget krijgen. De Achterhoek kan vooruit met haar huidige budget en komt daardoor niet in aanmerking voor nieuw geld. Dat betekent dat de Achterhoekse gemeenten ook niet extra cofinanciering beschikbaar hoeven stellen (boven op de al toegezegde €500.000).

Een nieuwe periode GLB zal naar verwachting van start gaan met ingang van 1 januari 2023. Nederland is al volop bezig met de voorbereiding. Hiervoor wordt een Nationaal Strategisch Plan (NSP) opgesteld. Ook LEADER maakt hier weer onderdeel van uit. Veel is nog onduidelijk, omdat er nog geen nieuw Meerjarig Financieel Kader (MFK) is afgesproken. Besluitvorming wordt vertraagd door Corona.

Wat betekent dit voor de Achterhoek

Gedeputeerde Peter Drenth heeft geconstateerd dat het goed gaat met Leader Achterhoek en aangegeven dat de provincie als vertrekpunt heeft, dat de Achterhoek gewoon doorgaat met LEADER in 2023. De gemeenten moeten dan wel commitment geven. Bestuurlijke vertegenwoordigers van de LAG, wethouder Marieke Frank en wethouder Ingrid Lambregts gaan langs de gemeenten om bestuurlijk commitment te krijgen voor een nieuwe LEADER periode.

In 2022 gaat de provincie het besluit nemen welke gebieden de Leaderstatus krijgen in de volgende periode; ook andere regio's kunnen zich hiervoor inschrijven. Als meer regio's in Gelderland de leaderstatus krijgen, dan betekent dit dat het beschikbare budget verdeeld moet worden over meerdere regio's. Dat brengt met zich mee dan de totale gemeentelijke cofinanciering in de Achterhoek ook lager wordt.

Ten aanzien van de cofinanciering komt er een heroverweging, gebaseerd op het coalitieakkoord. Daarin is opgenomen, dat de provincie voor alle subsidieregelingen een verdeelsleutel hanteert van 50 % provincie, 50% gemeenten. Voor de transitieperiode en voor de nieuwe periode Leader zal daar op worden ingezet. Er wordt nu al op voorgesorteerd in de perspectiefnota en de Corona-statenbrief.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,



M.N.J. Broers.



drs. J.H.A. van Oostrum

Kopie aan:
-Archief

TABEL POSITIEF GEADVISEERDE PROJECTEN 2016-2020 EN DIE NOG MOETEN INDIENEN (PEILDATUM 01-07-2020)

Nr	Naam project	Gemeente	EU bijdrage	Gemeente	Totaal
1	Verduurzaming Koppelkerk	Aalten	60.000	60.000	120.000
2	Kasteel Slangenburg	Doetinchem	60.000	60.000	120.000
3	Speel- en beweegpark Beltrum	Berkelland	60.000	60.000	120.000
4	Ludgerpad	Aalten	0	0	0
5	Groene Straat Gendringen	Oude IJsselstreek	60.000	60.000	120.000
6	Klompensmakersdorp Keijenborg	Bronckhorst	50.000	50.000	100.000
7	Stadslandbouw "lokale landbouw verbindt"	Doetinchem	50.000	50.000	100.000
8	Oude IJssel vertelt	Alle gemeenten	0	0	0
9	Overkapping pad tussen kerk en dorps huus Varsselder	Oude IJsselstreek	18.993	18.993	37.986
10	Brekr elektrische brommer	Alle gemeenten	60.000	60.000	120.000
11	Interactieve borden agrariërs	Oost Gelre	30.875	30.875	61.750
12	WK Stoepranden	Alle gemeenten	38.127	38.127	76.254
13	Kruidenhof Mallem	Berkelland	43.750	43.750	87.500
14	Boeren 2.0	Oude IJsselstreek, Aalten	60.000	60.000	120.000
15	Zuivelexperience	Aalten	27.300	27.300	54.600
16	Herbestemming kerk Rekken	Berkelland	60.000	60.000	120.000
17	Heerlijkheid Bredevoort	Aalten	60.000	60.000	120.000
18	Boerderijentichting	Alle gemeenten	60.000	60.000	120.000
19	Summerschool Slowfood Achterhoek	Alle gemeenten	30.135	30.135	60.270
20	Zorgerf Berkelland	Berkelland	60.000	60.000	120.000
21	Kraftort (grensproject Winterswijk Vreeden)	Winterswijk	25.000	25.000	50.000
22	Achterhoek Angus Experience	Bronckhorst	60.000	60.000	120.000
23	Gebied zoekt ondernemende bewoners	Winterswijk	22.500	22.500	45.000
24	Sillo Art Tour	Alle gemeenten	50.000	50.000	100.000

25	Boekenkerk Bredevoort	Aalten	60.000	60.000	120.000
	Totaaltelling		1.106.680	1.106.680	2.213.360

REEDS INGEDIENDE PROJECTEN EN IN BEHANDELING BIJ PROVINCIE GELDERLAND (PEILDATUM 01-06-2020)

Nr	Reeds ingediend 2019-2020	Gemeente	EU bijdrage	Gemeente	Totaal
1	Stichting kerkepaden Aalten en Oude IJsselstreek	Aalten, Oude IJsselstreek	32.500	32.500	65.000
2	Kringloop en sociaal centrum Vincentius	Oost Gelre	60.000	60.000	120.000
3	Electronisch vervoer Marga Klompé	Aalten	15.000	15.000	30.000
4	Goed gevulde spaarvarkens	Bronckhorst	34.911	34.911	69.822
5	Stadsboerin Doetinchem	Doetinchem	52.358	52.358	104.716
6	DinXperience	Grensoverschrijdend	37.500	37.500	75.000
7	VVV Groenlo	Oost Gelre	35.000	35.000	70.000
8	Vincentiushuis	Oost Gelre	60.000	60.000	120.000
9	Inspiratiecentrum Ulft	Oude IJsselstreek	37.500	37.500	75.000
10	Inspiratiecentrum Winterswijk	Winterswijk	38.000	38.000	76.000
11	Mindervalidenhotel Las Vegas	Alle gemeenten	60.000	60.000	120.000
12	Dorpsauto Breedenbroek	Oude IJsselstreek	15.000	15.000	30.000
13	Trots op regionaal vakmanschap	Alle gemeenten	32.777	32.777	65.554
14	Achterhoek is groot in kleine verhalen	Alle gemeenten	39.000	39.000	78.000
	Totaaltelling		549.546	549.546	1.099.092

Afspraken die we gemaakt hebben aan het begin van de LEADER periode

Aan het begin van de LEADER periode 2016-2022 hebben de 7 Achterhoekse gemeenten een intentieverklaring ondertekend waarmee ze akkoord zijn gegaan met onderstaande cofinanciering (paragraaf 8.4 pagina 53 van de door GS geaccordeerde LEADER Ontwikkelingsstrategie (LOS):

8.4 Bijdragen lokale overheden cofinanciering

	Reeds afgegeven	Aanvullend (wegvallen Montferland)
Gemeente Aalten	€ 437.500	€ 62.500
Gemeente Bronckhorst	€ 437.500	€ 62.500
Gemeente Oost Gelre	€ 437.500	€ 62.500
Gemeente Winterswijk	€ 437.500	€ 62.500
Gemeente Doetinchem	€ 437.500	€ 62.500
Gemeente Oude IJsselstreek	€ 437.500	€ 62.500
Gemeente Berkelland	€ 437.500	€ 62.500
Waterschap Rijn en IJssel	€ 437.500	€ 62.500
Agenda Achterhoek2020		€ 110.000
	€ 3.500.000	€ 610.000

totaal € 3.610.000

Uitleg LEADER werkwijze

Formeel hoeft de gemeente niet betrokken te worden bij de beoordeling van LEADER projecten. De LEADER subsidieregeling wordt uitgevoerd door de Lokale Actie groep (LAG). De LAG is een door de provincie ingestelde zelfstandige adviescommissie met een eigen bottom up besluitvormingsproces inclusief uitvoeringsbudget: deels EU budget (afgerond 3 mln) en deels gemeentelijk budget (afgerond 3 mln) uitgevoerd. De gemeenten hebben zich bij de start van de LEADER periode gecommitteerd aan de werkwijze en gemeentelijke cofinanciering al beschikbaar gesteld (raadsbesluit)

De LAG bepaalt vervolgens als zelfstandig adviesorgaan welke projecten passen binnen de LEADER subsidieregeling (dus niet de gemeentelijke organisatie). De wijze waarop de projecten geselecteerd worden staat beschreven in de Lokale Ontwikkelingsstrategie <https://www.leaderachterhoek.nl/wp-content/uploads/2019/03/LOS-LEADER-Achterhoek-geactualiseerde-versie-17-1-2019.pdf> en is een transparant proces waarbij de inwoners uit het gebied meer zeggenschap hebben dan de publieke partijen. Zie ook de passage hieronder:

Bij samenstelling van de LAG is gekozen voor een ruime vertegenwoordiging van lokale belangenorganisaties en inwoners. Ruim 62% van de stemgerechtigden binnen de LAG is inwoner c.q. ondernemer in het gebied. Dit verkleint de kans dat bij een besluitvormende vergadering de 51%- regel niet wordt gehaald.

Deze regel is bedoeld om te voorkomen dat publieke partijen, op basis van hun cofinanciering en ambtelijke ondersteuning bij de uitvoering van het programma, teveel invloed en zeggenschap krijgen binnen de LAG.

Als de inwoner LAG-leden in minderheid zijn bij een besluitvormende vergadering zal er geen stemming plaatsvinden en wordt een nieuwe vergadering uitgeschreven. De voorzitter is stemgerechtigd, maar heeft niet de doorslaggevende stem bij de beoordeling van de projectaanvragen.